

UNIUNEA BANCARĂ ȘI REFORMA SISTEMULUI FINANCIAR-BANCAR ÎN UE

ALINA LIGIA DUMITRESCU

Rezumat

Coordonarea între autoritățile de supraveghere din sistemul financiar-bancar este vitală, dar criza a demonstrat că nu este suficientă, și că în special în contextul unei monede unice ar fi nevoie de luarea mai multor acțiuni comune în UE. Prin urmare, Comisia Europeană a solicitat “înființarea unei uniuni bancare” cu scopul de a plasa sectorul bancar pe o bază mai solidă și a restabili încrederea în moneda unică, ca parte a unei viziuni pe termen mai lung pentru promovarea integrării economice și fiscale. Noua direcție a reformei financiar bancare este „crearea unei uniuni bancare”, care va sprijini întărirea supravegherii bancare, va asigura o mai bună siguranță a depozitelor, va ajuta la recapitalizarea băncilor și nu în ultimul rând va promova un management centralizat al crizelor în sistemul bancar.

Cuvinte cheie: reformă, reglementări financiare, sistem bancar, uniune bancară

JEL Classification: E5, E52, E58, G, G2

1. Reforma sectorului financiar și bancar

Este unanim recunoscut faptul că puternica criză financiară care a început în anul 2007 din SUA, ca o criză pe piața creditelor ipotecare, s-a dovedit extrem de contagioasă și s-a extins la nivel global, afectând și sistemul financiar și bancar al UE. Piețele financiare internaționale au fost situate în epicentrul acestui seism financiar, ceea ce a dus la scoaterea la suprafață a unor slăbiciuni ale sistemului de reglementare, a unei guvernante corporative averse de profit, cât și promovarea unor produse financiare vulnerabile, chiar „toxice după unii specialiști”.

Conform declarațiilor lui Michel Barnier, membru al Comisiei Europene, însărcinat cu problematica pieței interne și a serviciilor, criza care a început în sectorul financiar-bancar s-a extins și asupra finanțelor publice, ceea ce a făcut necesară introducerea unor programe de austeritate, care au avut un impact dur asupra finanțelor publice (European Commission [EC], 2012). Michel Barnier a mai subliniat că această situație critică a impus concentrarea eforturilor UE spre o stabilizare a sistemului financiar-bancar, pentru înlăturarea neregulilor și abuzurilor care au existat, pentru a preveni apariția unor alte crize și nu în ultimul rând pentru a favoriza o creștere economică sustenabilă.

Realizarea unei piețe integrate pentru bănci și a conglomeratelor financiare este o componentă de bază a politicii europene în domeniul serviciilor financiar-bancare. Politicile Comisiei Europene în domeniul de reglementare a băncilor și a conglomeratelor financiare contribuie la implementarea planului de acțiune pentru serviciile financiare. Aceste politici se bazează pe principiile de recunoaștere reciprocă și de "pașaport unic", printr-un sistem care permite operatorilor de servicii financiare stabiliți legal într-un alt stat membru să presteze serviciile lor în acele state membre, fără cerințe de autorizare suplimentare. Nu trebuie neglijat faptul că instituțiile financiar-bancare sigure sunt cruciale pentru stabilitatea financiară în UE și necesită stabilirea unui cadru comun de asigurare a supravegherii prudențiale și de protecție a consumatorului peste tot pe piața internă europeană.

Instrumentul cheie pentru a atinge acest obiectiv este dezvoltarea, implementarea și aplicarea legislației privind conglomeratele bancare și financiare la nivelul UE, ceea ce acoperă norme de reglementare și prudențiale pentru instituțiile de credit, conglomerate financiare și firmele de investiții. Aceasta include și transpunerea corectă și în timp util a legislației în statele membre, precum și facilitarea unor proceduri în cazul nerespectării dreptului comunitar.

Astfel, reforma sectorului financiar-bancar are ca principale direcții de acțiune:

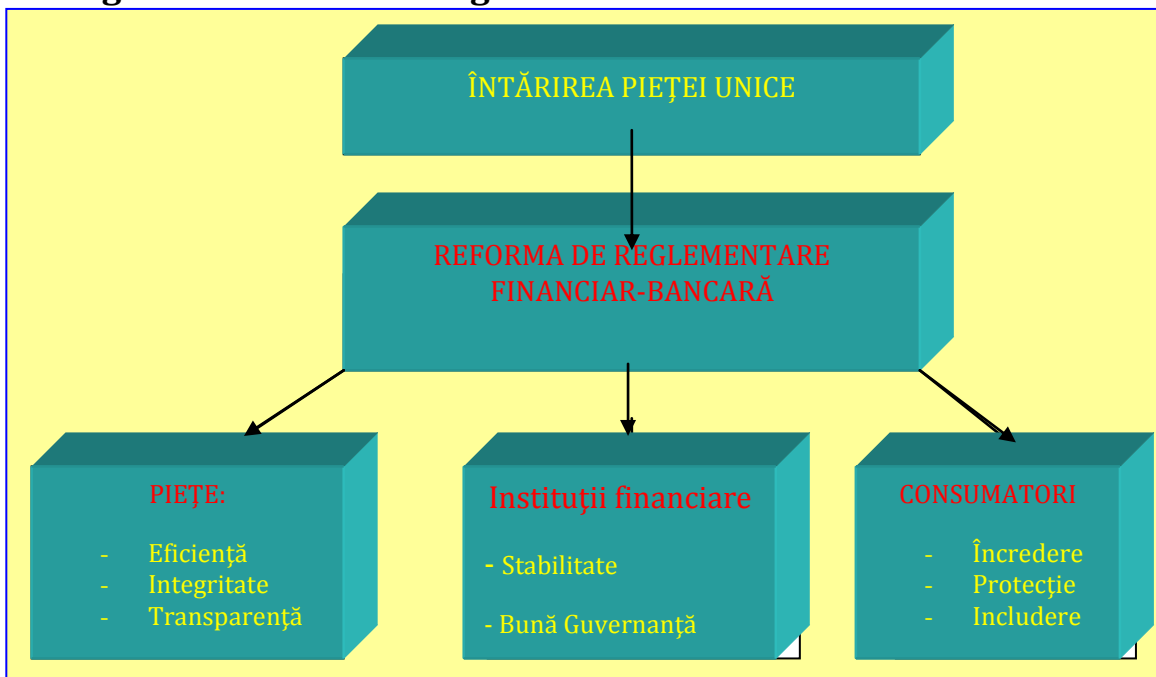
- o supraveghere strictă a sistemului financiar și bancar;
- promovarea unor instituții financiare și piețe financiare integrate mult mai stabile;
- asigurarea unei bune guvernante corporatiste în sectorul financiar-bancar;
- apărarea intereselor clienților băncilor prin garantarea depozitelor și asigurarea de compensații, precum și corecta informare acestora despre riscurile produselor financiare promovate;
- promovarea unui sistem bancar orientat spre susținerea economiei reale și promovarea unei creșteri economice sustenabile.

Pentru a întări supravegherea sistemelor financiare s-au instituit noi autorități de supraveghere europeană (ESA), operaționale din ianuarie 2011: Autoritatea Europeană Bancară (EBA), Autoritatea Europeană pentru Asigurări și Pensii Operaționale (EIOPA) și Autoritatea Europeană pentru Obligațiuni și Piețe (ESMA). La 19 ianuarie 2011, Comisia Europeană a adoptat „propunerea Omnibus”, de modificare printre altele a Directivei 2009/138/CE pentru a ține seama de noua arhitectură de supraveghere în domeniul asigurărilor. Comisia Europeană a considerat esențială perfecționarea reglementărilor atât în cazul băncilor, cât și a firmelor de investiții și societăților de asigurare. Aceste reglementări includ atât creșterea stabilității prin întărirea cerințelor prudențiale, cât și îmbunătățirea managementului de risc intern printr-o mai bună guvernanță corporativă.

Rolul acestor noi instituții financiare este de a coopera strâns cu instituțiile financiare din statele membre, pentru armonizarea

reglementărilor și asigurarea unei implementări stricte și coerente a acestora. Autoritățile europene de supraveghere au puteri sporite în cazuri de urgență. Astfel, dacă Consiliul decide că există turbulențe pe piețele financiare, aceste autorități de supraveghere pot coordona instituțiile financiare de supraveghere din statele membre și pot impune acțiunile necesare pentru armonizarea acestora în tot spațiul UE. Astfel, Tabloul European de Bord pentru Risc Sistemic (ESRB) a fost instituit pentru a monitoriza amenințările aduse sistemului financiar. ESRB monitorizează apariția unor eventuale riscuri pe piața financiară și formulează recomandări pentru a le preveni.

Figura nr.1. Reforma reglementărilor financiar-bancare în UE

Sursa: European Commission (February, 2011, p. 15). *Regulating financial services for sustainable growth – A progress report.*

2. Evoluția reglementărilor în domeniul financiar-bancar

Comisia Europeană a propus un pachet de reforme aplicabile instituțiilor și piețelor financiare, având în vedere lecțiile recentei crize financiare care a debutat în 2007, cu scopul de a putea preveni apariția unor eventuale crize și pentru a contracara cât mai bine efectele în cazul în care acestea au loc. Totuși, specialiștii apreciază unele măsuri ca fiind „prea ambițioase”.

În noiembrie 2008, Comisia Europeană a încredințat unui grup la nivel înalt prezidat de Jacques de Larosière misiunea de a propune recomandări cu privire la modalitățile de consolidare a mecanismelor europene de supraveghere, în vederea unei protecții mai eficiente a cetățenilor și pentru a reinstaura încrederea în sistemul financiar. Fiind una dintre cele mai mari două piețe financiare din lume, UE are responsabilitatea clară de a promova stabilitatea și securitatea financiară la nivel mondial, rol pe care îl poate îndeplini numai având un cadru solid de reglementare și supraveghere. Raportul final prezentat de grupul de Larosière la 25 februarie 2009 a propus o viziune pragmatică și echilibrată asupra unui nou sistem de supraveghere financiară europeană. Această viziune are la bază propuneri de consolidare a cooperării și coordonării dintre autoritățile naționale de supraveghere.

Ulterior în aprilie 2009, în Comunicarea Comisiei Europene intitulată „**Supravegherea financiară europeană**”, sublinia că mecanismele de supraveghere actuale s-au dovedit incapabile să prevină, să gestioneze și să soluționeze criza. Structurile naționale de supraveghere nu au reușit să țină pasul cu realitatea piețelor financiare europene actuale, bazate de integrare și interconectare, în cadrul cărora numeroase societăți financiare desfășoară activități transfrontaliere (EC, 2009). Criza a adus în prim plan probleme grave la nivel de cooperare, coordonare, coerență și încredere între autoritățile naționale de supraveghere.

În acest context, Comisia Europeană aprecia că noul cadru european de supraveghere financiară trebuie să răspundă integral în fața autorităților politice din UE și că este necesar să se creeze o cultură comună în domeniul supravegherii. Mai mult, experții comunitari au accentuat faptul că interesele tuturor statelor membre și de nevoia unei relații echilibrate, consolidate și care să întărească încrederea între autoritățile din țara de origine și cele din țara gazdă. Comisia Europeană a relevat promovarea unui sistem bazat pe standarde înalte în materie de supraveghere, aplicat în mod echivalent, corect și coerent tuturor actorilor de pe piață, respectându-se în același timp independența autorităților de supraveghere în îndeplinirea datoriilor care le revin. Prin această inițiativă, UE a răspuns apelurilor lansate în cadrul G20 cu privire la acțiunile internaționale necesare pentru crearea unui sistem de reglementare și supraveghere mai puternic și mai

coerent la nivel mondial pentru viitorul sector financiar și, mai mult, a pus bazele unui cadru regional modern și complex, ale cărui principii ar trebui preluate și aplicate și la nivel internațional.

Un alt pas important s-a făcut pe 2 iunie 2010, prin Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană, intitulată „**Reglementarea serviciilor financiare în folosul creșterii sustenabile**” (EC, 2010). Acest document urmărește să îmbunătățească siguranța și responsabilitatea sectorului financiar, pentru a favoriza dezvoltarea unei creșteri economice durabile. În acest sens, toate reformele întreprinse de Uniunea Europeană (UE) în sectorul financiar sunt menite să îmbunătățească siguranța și responsabilitatea sectorului financiar, pentru a favoriza dezvoltarea unei creșteri economice durabile.

Propunerile prezentate în comunicare au venit în completarea reformelor deja inițiate în urma crizei financiare din 2008 și a summiturilor G20 și urmăresc patru obiective principale:

1. transparență sporită a piețelor financiare;
2. instituirea unei supravegheri și a unor controale ale aplicării eficiente în sectorul financiar;
3. creșterea rezistenței și stabilității sectorului financiar;
4. sporirea responsabilității actorilor financiari și îmbunătățirea protecției consumatorilor.

Una din principalele preocupări ale Comisiei Europene o constituie reglementarea într-un mod cât mai eficient a cerințelor de capital ale băncilor. Cerințele de capital constituie capitalurile băncilor și garantează solvabilitatea acestora în cazul unor dificultăți. Comisia Europeană reiterează că esențial să se încurajeze băncile să acumuleze capital în conjuncturi economice favorabile, pentru a putea face față unor eventuale situații de criză.

Ca urmare a lucrărilor intensive ale Consiliului pentru stabilitate financiară, G20 și Comitetului de la Basel, Comisia Europeană a propus modificări ale Directivei privind cerințele de capital (The European Parliament & The Council, 2006) (CRD IV) pentru a îmbunătăți calitatea și cantitatea capitalului deținut de bănci, a introduce rezerve de capital și a

garanta acumularea de capital în perioade favorabile, astfel încât acesta să poată fi utilizat în cazul deteriorării condițiilor economice. Specialiștii Comisiei Europene apreciază faptul că recenta criza financiară internațională a scos în evidență că este necesar ca prevenirea crizelor să înceapă chiar la nivelul intern al băncilor, că acționarii și managerii trebuie să participe mai activ și mai responsabil la această prevenire și că ea trebuie să se bazeze pe sisteme de control intern mai robuste¹.

În consecință, prin introducerea noului regulament **Basel III** se urmărește ca sistemul bancar european să devină mai sigur prin repararea multor dintre erorile care au devenit vizibile în criză. Îmbunătățirea calității și dimensiunii capitalului și reînnoirea managementului lichidităților sunt destinate să stimuleze băncile să îmbunătățească capacitatea de gestionare a riscului sistemic. Implementarea acestui nou acord de face treptat, începând din 2011, până la implementarea completă la finalul 2018.

Scopul este că în cele din urmă băncile să ajungă la restructurarea riscurilor - ceea ce putem numi o nouă paradigmă de risc - care ar trebui să fie benefică pentru afaceri, pentru consumatori, investitori și guverne. Ca răspuns la noile reglementări Basel III, băncile vor trebui să acționeze în următoarele direcții: asigurarea unui management eficient al capitalului și al lichidităților, restructurarea bilanțurilor, ajustarea modelului de business și a serviciilor financiare oferite. (Harle & Luders, 2010).

Analiștii FMI, în "Raportul asupra stabilității financiare globale (RSFG)", din octombrie 2012, arată că "marile grupuri bancare pot fi, în mai mare măsură, capabile să absoarbă cheltuielile reglementărilor în vigoare; ca urmare, acestea pot deveni chiar jucători mai importanți în anumite piețe, făcând aceste piețe mai concentrate". De asemenea, RSFG a analizat măsura în care reformele de reglementare pun în mișcare sistemul financiar în direcția cea bună, și a constatat că progresul a fost limitat, în parte pentru că multe reforme se aflau în stadii incipiente de implementare deoarece măsurile de intervenție în crize erau încă active în unele economii, întârziind evoluția sistemului financiar pe o cale mai sigură.

---

¹În acest scop, Comisia adoptă, în același timp cu prezenta comunicare, o Carte verde referitoare la guvernarea corporativă în instituțiile financiare și politicile de remunerare, care lansează o consultare cu privire la o serie largă de chestiuni legate de aceste două subiecte.

3. Uniunea Bancară

Pe 12 septembrie 2012, pentru a pune în practică concluziile Consiliului European și a Summitului privind Zona Euro, care au avut loc la sfârșitul lui iunie 2012, a fost adoptat un set de propuneri de măsuri legislative, pentru stabilirea unui mecanism unic de supraveghere pentru bănci, ce va fi coordonat de Banca Centrală Europeană. Aceste măsuri au fost susținute în Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliul European, „o hartă către uniunea bancară”.

În acest document, se arată că faptul că este esențială completarea reformei cadrului de reglementare a sistemului financiar bancar pentru a face față mai bine amenințărilor asupra stabilității financiare în cadrul Uniunii Economice și Financiare. În acest sens, Comisia Europeană propune atât intensificarea eforturilor pentru contracararea riscurilor de contagiune în toată Zona Euro în cazul unei noi crize financiare, cât și asumarea responsabilității unei politici monetare comune, pentru a impulsiona procesul de integrare economică și financiară la nivelul UE, și pentru a rupe legătura între datoriile suverane și criza bancară. Comisia Europeană a subliniat că trebuie făcute toate eforturile pentru a rupe cercul vicios care a făcut ca miliarde de euro din banii plătiți de contribuabilii europeni pentru salvarea sistemului bancar din UE.

Comisia Europeană a arătat că trebuie făcute eforturi comune pentru a reduce riscul de fragmentare a piețelor financiare europene, care în mod semnificativ afectează procesul de propagare a politicii monetare către economia reală, în Zona Euro. Trecerea supravegherii băncilor la nivelul UE va fi completată de alte măsuri cum ar fi: armonizarea și simplificarea sistemelor de protejare a depozitelor și un management integrat în cazul unor crize în sistemul bancar european. Conform acestui mecanism unic de supraveghere propus de Comisia Europeană, BCE va supraveghea toate băncile din spațiul UE, cărora li se vor aplica reglementări comune specifice pieței unice.

Ultimele evoluții au evidențiat că dificultățile întâmpinate de băncile pot avea un impact negativ asupra întregii stabilități financiare a statelor membre. De aceea, Banca Central Europeană va avea puterea de a

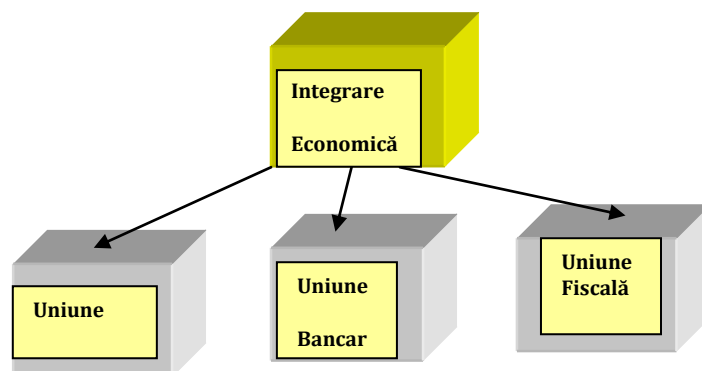

supraveghea orice bancă din Zona Euro, cu precădere băncile din Zona Euro, care primesc ajutor public. BCE va prelua treptat aceste atribuții de supraveghere: începând cu 1 ianuarie 2013 în cazul celor mai semnificative bănci din Zona Euro, și la 1 ianuarie 2014 pentru toate băncile din Zona Euro. Prin urmare, la 1 ianuarie 2014, toate băncile din zona euro vor fi sub supravegherea nivelului european.

Astfel, dacă băncile vor intra în dificultate în viitor, populația trebuie să aibă încredere că băncile cu probleme vor fi restructurate sau închise pentru minimalizarea costurilor pentru contribuabili. Acest sistem va contribui la consolidarea încrederii necesare între statele membre, ceea ce reprezintă o condiție pentru introducerea unor aranjamente financiare comune pentru a proteja deponenții și a soluționa în mod ordonat situația băncilor falimentare.

Piața unică a serviciilor financiare se bazează pe norme comune, care asigură faptul că băncile și alte instituții financiare, care se bucură în temeiul Tratatului de drepturile de libera stabilire și de libera prestare a serviciilor, sunt supuse unor norme echivalente și unei supravegheri adecvate în întreaga UE. Crearea uniunii bancare nu trebuie să compromită unitatea și integritatea pieței unice, care rămâne una dintre cele mai mari realizări ale integrării europene. Într-adevăr, uniunea bancară se bazează pe finalizarea programului de reformă regulatorie de fond aflată în curs de desfășurare pentru piața unică ("cadru de reglementare unic"). Piața unică și uniunea bancară se consolidează astfel reciproc.

Figura 2: Pilonii integrării economice în UE

Comunicarea Comisiei UE privind uniunea bancară, însoțește două propuneri legislative, respectiv una pentru înființarea unui singur mecanism de supraveghere prin acordarea unor competențe specifice BCE privind politicile referitoare la supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și una privind perfecționările Regulamentului de înființare a Autorității Bancare Europene (EBA). Conform acestor reglementări, BCE i se acordă sarcini cheie și specifice de supraveghere, care sunt indispensabile pentru a asigura detectarea riscurilor care amenință viabilitatea băncilor. BCE va fi, printre altele, autoritatea competentă pentru autorizarea instituțiilor de credit, evaluarea holdingurilor calificate, asigurarea conformării cu cerințele minime de capital, asigurarea adecvării capitalului intern în raport cu profilul de risc al unei instituții de credit, efectuarea supravegherii pe o bază consolidată și supravegherea conglomeratelor financiare. BCE va asigura conformarea cu prevederile privind raportul între fondurile atrase și cele împrumutate (leverage-ul) și lichiditatea, aplicarea rezervelor de capital și va îndeplini în coordonare cu autoritățile de resort măsurile timpurii de intervenție când o bancă încalcă prevederile referitoare la cerințele privind capitalul. BCE va fi investită cu competențele necesare de investigare și de supraveghere pentru a efectua sarcinile sale. Este prevăzută și implicarea activă a autorităților naționale de supraveghere în cadrul mecanismului unic de supraveghere pentru a se realiza pregătirea eficientă, fără probleme și implementarea deciziilor de supraveghere, precum și coordonarea necesară și fluxul de informații cu privire la problemele atât locale cât și europene, cu

scopul asigurării stabilității financiare în întreaga Uniune și în statele sale membre.

Toate sarcinile care nu sunt în mod explicit atribuite BCE vor în sarcina autorităților naționale de supraveghere. Spre exemplu, autoritățile naționale de supraveghere vor rămâne responsabile cu protecția consumatorilor și combaterea spălării banilor murdari, precum și cu supravegherea instituțiilor de credit din țările terțe care înființează sucursale sau furnizează servicii transfrontaliere în cadrul unui stat membru. BCE trebuie să fie în măsură să își îndeplinească funcțiile de supraveghere în condiții de independență deplină, fiind complet responsabilă pentru acțiunile sale.

Propunerea Comisiei conține un număr de principii organizaționale pentru a se asigura o separare clară între politica monetară și supravegherea bancară, ceea ce va atenua potențialele conflicte între diferite obiective politice. Toate activitățile de pregătire și de execuție vor fi, prin urmare, efectuate de către organisme și diviziuni administrative separate de funcțiile politicii monetare printr-un consiliu de supraveghere stabilit în BCE pentru acest scop.

Crearea Autorității Europene Bancare (EBA) prin Regulamentul (UE) nr.1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității Europene de Supraveghere (EBA) și a Sistemului European de supraveghere financiară a contribuit deja la o mai bună cooperare între autoritățile naționale de supraveghere. Dar, Comisia Europeană critică faptul că în multe cazuri supravegherea financiar-bancară continuă să fie efectuată la nivel național, fără a putea face față piețelor integrate. În această direcție, noile modificări propuse regulamentului EBA vor asigura că autoritatea poate continua să-și îndeplinească misiunea în mod eficient în ceea ce privește toate statele membre. În special, EBA va exercita competențele și sarcinile sale, de asemenea, vis-à-vis de BCE. Aranjamentele de vot în cadrul EBA vor fi adaptate pentru a se asigura că structurile decizionale ale acesteia continuă să fie echilibrate și eficiente, reflectând pozițiile autorităților competente ale statelor membre participante la mecanismul unic de supraveghere precum și ale celor care nu participă, ceea ce semnifică păstrarea integrală a integrității pieței unice. Modificări ale regimului de vot au fost direcționate către acele zone în care

EBA ia decizii cu caracter obligatoriu privind aplicarea setului unic de norme când urmărește încălcări ale legii și dezacorduri pe tema reglementării. În alte domenii, existența unor garanții procedurale este considerată suficientă pentru a asigura luarea unor decizii echilibrate și eficiente în aceste zone. Spre exemplu, proiectele de standarde tehnice sunt prezentate Comisiei Europene pentru adoptare, iar Comisia poate decide să nu aprobe sau să modifice acestea, în special atunci când ele nu sunt în deplină conformitate cu principiile fundamentale ale pieței interne pentru servicii financiare.

Lucrările cu privire la implementarea operațională se vor desfășura în cursul anului 2013. Se impunea necesitatea asigurării unei separări clare între politica monetară a BCE și funcțiile sale de supraveghere, precum și a asigurării unui tratament și a unei reprezentări echitabile ale statelor membre din zona euro și ale celor din afara acesteia care participă la MSU. Mecanismul unic de supraveghere urma să se bazeze pe cele mai înalte standarde de supraveghere bancară, iar BCE era în măsură, în mod diferențiat, să exercite o supraveghere directă. De asemenea, BCE este în măsură să își utilizeze competențele efective conferite prin legislație imediat după intrarea acesteia în vigoare. În plus, este extrem de important să se stabilească un cadru de reglementare unic care să stea la baza supravegherii centralizate.

Este important să se asigure un mediu de concurență echitabilă între statele care participă la MSU și cele care nu participă, cu respectarea deplină a integrității pieței unice pentru serviciile financiare. Este necesară o soluție acceptabilă și echilibrată referitoare la schimbările privind modalitățile de vot și deciziile în temeiul Regulamentului privind Autoritatea Bancară Europeană (EBA), ținând seama de posibilele evoluții ale participării la MSU, care să garanteze un proces de luare a deciziilor eficient și nediscriminatoriu în interiorul pieței unice.

Guido Tabellini, profesor de Economie la Universitatea Bocconi, subliniază că noile instituții europene sunt singura soluție, iar în cazul în care piețele nu pot face acest lucru, Comisia Europeană trebuie să acționeze în calitate de gardian intransigent al finanțelor publice și al disciplinei bugetare. Primul pas este de a consolida mecanismele de control drastic asupra deciziilor naționale în materie de politică economică. Cu toate acestea, controlul asupra finanțelor publice nu e suficient. Instituțiile UE ar

trebui să aibă, de asemenea, instrumentele pentru a preveni acumularea de datorii excesive în sistemele bancare naționale. Toate acestea necesită un transfer substanțial de suveranitate economică din țările UE către autoritățile UE (Comisia Europeană sau agențiile de reglementare). Tabellini (2011) accentuează că testele de stres pentru băncile europene pot fi o ocazie pentru a evalua determinarea de a acționa în această direcție, dar va fi necesar să se meargă dincolo de testele de stres, și să consolideze prerogativele noii Autorități Bancare Europene. În mod evident, acest transfer de suveranitate trebuie să implice toate statele membre, inclusiv Franța și Germania, nu numai așa-numita "periferia europeană". (Tabellini, 2011)

Astfel, crearea „uniunii bancare”, prin mecanismul unic de supraveghere va exercita un control direct asupra băncilor, pentru a asigura respectarea normelor prudențiale și a efectua un control efectiv al piețelor interbancare transfrontaliere. Dar, în ceea ce privește „buna guvernare”, sarcinile de politică monetară vor fi strict separate de sarcinile de supraveghere, pentru a se elimina potențialele conflicte de interese dintre politica monetară și supravegherea prudențială.

Integrarea financiară globală și piața unică a UE au permis sectorului bancar din unele state membre să depășească de mai multe ori PIB-ul realizat de ele, rezultând în instituții care sunt "prea mari pentru a cădea" și "prea mari pentru a fi salvate". Pe de altă parte, experiența arată că eșecul băncilor, chiar relativ mici, poate provoca daune sistemice transfrontaliere. În plus, băncile ce acționează în afara granițelor naționale pot slăbi critic sistemele bancare naționale. Supravegherea consolidată în cadrul uniunii bancare va contribui la îmbunătățirea robusteții băncilor. Dacă totuși apare o criză, este necesar să se asigure că instituțiile pot fi protejate într-o manieră ordonată și că depunătorii au economiile lor în deplină siguranță. O uniune bancară ar trebui să includă un management mai centralizat al crizelor bancare cu implicarea principalelor instituții europene.

Obstacolele în calea realizării uniunii bancare sunt mari și numeroase. O singură autoritate de supraveghere, fie ea BCE, trebuie să aibă sprijinul tuturor celor 27 de state membre. Țări ca Suedia, Ungaria, Polonia, Cehia sunt nemulțumite că propunerea Comisiei nu oferă condiții favorabile celor care optează pentru a nu intra și garanții slabe față de autoritatea instituției

de supraveghere. Primul ministru ceh Petr Necas a declarat că s-ar opune unui plan al Uniunii Europene de uniune bancară, cu excepția cazului în care se aduc modificări la propunerile în vigoare. Acesta afirmă că Republica Cehă nu este membră a Zonei Euro și cehii nu sunt dispuși să expună sectorul financiar bancar extrem de capitalizat și sănătos la riscurile care decurg din punerea în comun a riscurilor cu alte state membre ale UE. Liderii UE au discutat propuneri privind uniunea bancară la summit-ul din 19 octombrie 2012, dar un număr de țări, inclusiv alte state membre non-euro ca Marea Britanie și Suedia - au ridicat obiecții cu privire la planul pe care ar da puteri mari de reglementare a Băncii Centrale Europene.

Provocările și riscurile de uniune bancară nu poate fi neglijate. Statele membre acționează în calitate de gardieni ai "suveranității", chiar și atunci când este în joc creșterea integrării financiare în UE. Bruni (2011) subliniază faptul că piețele financiare constau dintr-o rețea foarte densă de credite și fluxuri financiare, în care anumite secțiuni ale piețelor și intermediarii sunt plasați în locații critice similare cu nodurile de cale ferată importante. Această rețea acționează ca un multiplicator de risc: atunci când un operator financiar nu are lichidități sau devine insolubil, problemele sale sunt diseminate în sistemul financiar, iar creditorii săi vor suferi, de asemenea, pierderi de lichiditate și solvabilitate. De aceea, mărimea riscului unui sistem financiar-bancar luat în ansamblu este mult mai mare și complexă, pentru a calcula prin simpla însumare a riscurile individuale ale operatorilor financiari din sistem. În alte cuvinte, există o macro-dimensiune de risc financiar, care diferă în mare măsură de micro-dimensiunea care caracterizează fiecare portofoliu și fiecare intermediar din sectorul financiar-bancar. (Bruni, 2011)

În afara Marii Britanii, statele care nu au adoptat euro nu au obiecții de principiu împotriva uniunii bancare, dar doresc mai multă putere de influență. Adâncirea integrării financiare (economice) prin realizarea uniunii bancare este evidentă, dar există pericolul unei divizări a UE. Luarea deciziilor și atribuțiile BCE pot fi puse în discuție, deși rolul său de supervisor nu poate fi contestat. Britanicii, care au un puternic centru financiar-City of London, s-ar putea găsi în minoritate, dar există totuși riscul unei divizări puternice a UE, din punct de vedere a viziunii privind sectorul financiar. (Wallace, 2012)

Chestiunea responsabilității democratice a unui singur supervisor a fost adusă în discuție de reprezentanții Poloniei. Pentru statele care nu au euro, dar unde sistemele bancare sunt controlate aproape integral de bănci din zona euro, apare întrebarea legată de gradul de implicare a BCE și de impactul acesteia la nivel național, precum și de extinderea cerințelor de lichiditate și a schemelor de garantare în acestea dacă totuși ele aderă. Statele non-euro care intră în uniunea bancară nu au prevăzute drepturi de vot similare cu cele din zona euro, iar jurisdicția BCE asupra lor rămâne o chestiune delicată, la fel și încrederea în eficiența noilor mecanisme.

În concluzie, reforma sistemului financiar bancar trebuie gândită în contextul asigurării "unei bune guvernante a UE". Cristine Lagarde în discursul intitulat "Riscurile globale sunt în creștere, dar există o cale de a de recuperare" (Jackson Hole, 27 august 2011), a arătat că există trei etape cheie pe care UE ar trebui să le ia:

- **În primul rând**, finanțele suverane trebuie să fie durabile. O astfel de strategie înseamnă acțiuni conjugate de natură fiscală. În cazul în care statele abordează cu prudență riscurile pe termen lung, cum ar fi creșterea cheltuielilor cu pensiile sau creșterea cheltuielilor de asistență medicală, ele vor avea mai mult spațiu pe termen scurt pentru a sprijini creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Directorul FMI, subliniază că fără o cale de finanțare credibilă, ajustarea fiscală va fi sortită eșecului. La urma urmei, decizia cu privire la dimensiunea unui deficit bugetar este un lucru, iar obținerea de bani pentru a îl finanța este un alt lucru. O finanțare corespunzătoare poate veni din sectorul privat, sau prin sprijinul din partea BCE, asigurându-se susținerea completă a membrilor Zonei Euro.
- **În al doilea rând**, băncile au nevoie de recapitalizare urgentă. Acestea trebuie să fie suficient de puternice pentru a face față riscurilor datoriiilor suverane și ritmurilor reduse de creștere economică. Acest lucru este esențial pentru a rupe lanțurile de contagiune. În cazul în care nu se rezolvă aceste probleme, am putea vedea cu ușurință răspândirea în continuare a recesiunii economice în UE, sau chiar o criză de lichiditate. Soluția cea mai eficientă ar fi recapitalizarea băncilor prin căutare de resurse private în primul rând, dar și folosirea de fonduri publice, dacă este necesar. O opțiune ar fi de mobilizarea Facilității

Europene pentru Stabilitate Financiară sau alte fonduri la nivel european pentru recapitalizarea băncilor, în mod direct.

- **În al treilea rând**, Europa are nevoie de o viziune comună pentru viitorul său. Criza economică actuală a scos în evidență unele defecte grave în arhitectura Zonei Euro, defecte care amenință durabilitatea întregului proiect. Într-o astfel de atmosferă, nu există nici un loc pentru ambivalență cu privire la direcția viitoare. Un mesaj neclar sau confuz se va adăuga la incertitudinea pieței și va amplifica tensiunile economice din Zona Euro. Deci, Europa trebuie să promoveze în mod credibil o viziune comună, și aceasta trebuie să fie construită pe fundații solide, inclusiv pe reguli fiscale (și financiar bancare) care lucrează efectiv”.

BIBLIOGRAFIE:

1. Banca Națională a României. (2011). *Raport asupra stabilității financiare*. București. Disponibil la: <http://www.bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=6711>
2. Bruni, L.. (2011). *The Europe and World Economy Governance: The Monetary and Financial Perspective*. in Sechi, C., Vilafranca, A.. *Global Governance and the Role of EU, Assessing the Future Balance of Power*. USA, Edward Egar Publishing Limited.
3. Comisia Europeană. (2010). *Reglementarea serviciilor financiare în folosul creșterii sustenabile*. (COM (2010) 301 final). Bruxelles. Disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:107:0021:0025:RO:PDF>
4. Comisia Europeană. (2009). *Supravegherea financiară europeană*. (COM (2009) 252 final). Bruxelles. Disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0252:FIN:RO:PDF>
5. European Central Bank. (September, 2010). *EU Banking Structures*. Frankfurt am Main. Disponibil la: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/eubankingstructures201009en.pdf>
6. European Commission. (2012). *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: A Roadmap towards a Banking Union*. (COM(2012) 510 final). Brussels. Disponibil la: http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/committees/reform/20120912-com-2012-510_en.pdf
7. European Commission. (2012). *Restoring the health and stability of the EU financial sector*. Brussels. Disponibil la: http://ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/20120206_restoring_health_en.pdf
8. Harle, P., & Luders, E. (November, 2010). *Basel III and the European banking: its impact, how banks might respond and the challenges of implementation*. USA, Mc Kinsey & Company.
9. International Monetary Fund. (October, 2012). *Global Financial Stability Report*. Washington, DC. Disponibil la: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2012/02/pdf/text.pdf>
10. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. (2010). *Directiva 2006/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit*

(reformare) (Official Journal L 177, 30/06/2006 P. 0001 - 0200). Autor: Parlamentul European și Consiliul. Disponibil la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:06:09:32006L0048:RO:PDF>

11. Lagarde, C. (2011). *Global Risks Are Rising, But There Is a Path to Recovery*. USA, Remarks at Jackson Hole, Disponibil la adresa: <http://www.imf.org/external/np/speeches/2011/082711.htm>.
12. Wallace, T. (September 13, 2012). *UK fears impact of Eurozone's banking union*. City A.M. Journal. Disponibil la adresa: <http://www.cityam.com/article/uk-fears-impact-eurozone-s-banking-union>
13. Tabellini, G. (2011). *The Eurozone crisis: What needs to be done*. London, The Centre for Economic Policy Research. Disponibil la adresa: <http://www.voxeu.org/article/eurozone-crisis-what-needs-be-done>